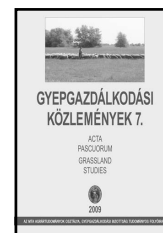

Állatjóléti és állategészségügyi aktualitások a legeltető juhászatban

Mucsi Imre

Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar,
Hódmezővásárhely
mucsi.imre@t-online.hu

ÖSSZEFOGLALÁS

Ez a szemle cikk áttekinti az állatjóléti előírásokat és az utóbbi időben a szakirodalomban felvetődött legújabb juhbetegségeket a legeltető juhászatok szempontjából.

Az állatvédelem, illetve az állatjólét 1978 óta törvényben szabályozott. Az állatok optimális tartástechnológiáját – fájdalommentes szállítás és vágás körülményeit – több törvény és rendelet szigorú módon szabályozza, az attól eltérést bünteti.

Az utóbbi évtizedben a figyelem a surlókorra és a kéknyelv betegségekre terelődött a legfontosabb juhbetegségek közül. A surlókorra a szarvasmarhák BSE prion okozta megbetegedései terelték újra a figyelmet, azonban szerencsére közel 50 éve továbbra is mentes Magyarország e betegségtől.

A kéknyelv betegség Nyugat-Európából Magyarországon először 2008 őszén jelent meg import állatoknál. Az állategészségügyi intézkedések szigorú sorozata hazánkban további mentességet biztosít kérdő állataink körében.

Kulcsszavak: juhlegeltetés, állatjólét, surlókór, kéknyelv betegség

SUMMARY

This review paper presents an outlook on animal welfare measures and two potential sheep deceases with the objectives to assist sheep grazing farms in the region.

Animal protection and welfare have been controlled by legal acts since 1978. Optimal animal keeping technologies, conditions of pain-free transport and slaughtering are described in specific acts and regulations, deviations from these conditions are fined.

In the last decade special attention was paid to a couple of recent sheep deceases internationally: blue-tongue and scrapie. The scrapie, is not a recently recognized decease, but veterinary science turned towards it again as a consequence caused by the problem a cattle BSE decease. Fortunately, Hungary has been free from the scrapie for nearly 50 years. The bluetongue decease was taken to Hungary in 2008 from Western Europe with some imported animals.

Strict animal health measures however made it possible for our country to get rid of this decease by now.

Keywords: sheep grazing, animal welfare, bluetongue, scrapie

ÁLLATVÉDELEM – ÁLLATJÓLÉT

Az állatvédelem, ill. állatjólét az embernek a rábízott állatokkal szembeni felelősségéből adódó tevékenység. A tevékenység nem csupán az állatok kíméletében, a fájdalommal vagy szenvedéssel nem járó környezeti jólétének megteremtéséből, hanem az állatok környezeti tényezőinek jobbításából is áll.

Az Európai Tanács először 1978-ban fogadott el egyezményt a gazdasági állatok védelme

témakörben. Az EGK csatlakozott a konvencióhoz és irányelvet fogalmazott meg, melyet 78/923/EEC számon adott ki (Vidács, 2005).

Az irányelv a teljesítménykényszer alatt álló állatok jó közérzetét biztosítja folyamatos gondoskodásban. E szerint az állatot a fajnak megfelelő módon kell tartani, és minden szükségtelen fájdalmat, szenvedést el kell kerülni, valamint biztosítani kell a faj-specifikus mozgásszabadságot, optimalizálni kell a tartási helyen a technológiai körülményeket.

A magyar Országgyűlés az 1998. évi XXVIII. törvényében rendelkezik az állatok védelméről és kíméletéről, mely szerint az állatok érezni, szenvedni és örülni képes élőlények, tiszteletben tartásuk, jó közérzetük biztosítása minden ember erkölcsi felelőssége, kötelessége.

A törvény szerint az állatok szándékos kíntása és elpusztítása fogalmkörébe tartozik az ütlegetés, a sérülés, a fajtalanoklás és a mérgezés elszennvedése.

Az állatjólét fontosságára utal, hogy a következő években újabb törvények, rendeletek, ill. azok folyamatos kiegészítése, módosítása jelent meg, így pl. 1995. évi XCI tv; 110/2002. (XII.12.) OGY határozat; 52/2003.(VIII.15.) GKM-FVM rendelet; az MVH 15/2009. (II.02.) sz. közleménye, stb., illetve azok gyakori aktualizálásai.

A fentebb említett törvények/rendeletek egyaránt azonosan ítélik az állatjólét alapkövetelményeit, mely szerint:

- takarmányhoz és ivóvízhez való jog;
- kényelmes tartás/pihenőhely;
- állategészségügyi ellátáshoz való jog (fájdalomcsillapítás, sérülések ellátása, betegségek megelőzése és gyógyítása);
- természetes környezethez való jog biztosítása kifutókkal, szabad tartással;
- a stressz-mentes élethez való jog, az élet kioltásakor a szükségtelen szenvedések elkerülése.

A 32/1999.(III.31.) FVM rendelet rendelkezik az érzéstelenítés nélkül végezhető beavatkozásokról. A juhok esetében érzéstelenítés nélkül végezhető a vérvétel, a bendő szúrásapolás, a krotáliázás és tetoválás, a tályogmegnyitás, a vértelen szülészeti segélynyújtás, az ivartalanítás, a szondázás és a napos korban történő fark csonkítás (vagy gumigyűrű igénybevétel 8 napos korig).

A juhakol/hodály épülettel szemben támasztott követelmény a 3-4 m belmagasság, a huzatmentes légcserre, a maximum 0,35 térfogat % CO₂, 03 térfogat % ammónia, és a 75% relatív páratartalom.

Az újszülött bárány 18-20 °C hőmérsékletet igényel, majd 3 hetes kortól elegendő a 10-12 °C. A felnőtt juh hőmérsékleti komfortzónája a (-)10 – (+)18 °C közé esik. Az épület belső hőmérséklete télen ne essen 8 °C alá, nyáron ne emelkedjen 24 °C fölé! A hodály megfelelő megvilágítása érdekében az ablakfelület az alapterület 1/15-1/20-ad része legyen (AVOP-NVT, 2006).

A technológiai berendezések (elválasztók, rekesztékek, drankák, szénarács, vályú, itatók, önitatók, nyalósó adagoló, a „fogadtató” ketrecek, bárányiskola elkerítők, stb. hordozhatók, könnyen áttelepíthetők legyenek.

A férőhelyigényt, az etetőhosszt és a csoportméretet az 1. táblázat mutatja. A kifutó alapterülete az épületen belüli igény 2-3 szorosa legyen.

1. táblázat

Javaslat az épületen belüli tartásra

Paraméter/egyed(1)	Férőhely igény, m ² (2)	Etetőhossz igény, cm(3)	Javasolt csoport méret(4)
Anyajuh(5)	1	40	50 – 200
Anya báránnyal/iker(6)	1,5 – 1,75	60	30 – 50
Bárány(7)	0,2 – 0,4	0,2	40 – 50
Növendék(8)	0,5	0,3	100 – 300
Toklyó(9)	0,7	0,4	100 – 300
Kos egyedileg(10)	3	0,5	–
Kos csoportban(11)	1,5	0,5	–

Table 1: Animal welfare specifications for indoor sheep keeping

animal categories(1), space square meter per head(2), feeder length per head, cm(3), suggested group size, head per group(4), ewe(5), ewe with a lamb/with twins(6), lamb(7), young female sheep(8), hogget(9), ram individually(10), ram in group(11)

A juhok szállítása (telepi áthelyezés, vagy – távolsági – vágóhidra történő szállítás) ugyancsak szabályozott. A tejes/választott bárányok esetében kilenc óra szállítás után kell biztosítani egy órányi időt az itatás és etetés lebonyolítására, majd kilenc óráig újra szállíthatóak. A felnőtt állatok esetében ez az idő 14 óra. Ezen szállítási idők után (2×9, illetve 2×14 óra) az állatokat ki kell rakodni, meg kell etetni, illetve itatni, és 24 órán keresztül pihentetni kell. Ezeket a pihentetéseket az engedélyezett pihentető állomásokon lehet megtenni. Az itatás során figyelembe kell vennünk a juhok élettani igényeit. Tisztában kell lenni vele, hogy egy felnőtt állat napi húsz liter folyadékot is elfogyaszt. Különösen fontos ez a nyári időszakban, hiszen ekkor ez a vízigény jelentősen megnövekedhet (Hanzséros, 2005).

Az 52/2003 (VIII.15.) GKM-FVM együttes rendelete előírja a szállításhoz szükséges férőhely biztosítást is (2. táblázat).

Az állatok, különösen a gazdasági haszonállatok (pl. a juh) védelmére vonatkozó jogszabályok meghatározása az egész világon nagyon érzékeny politikai kérdés, mert figyelembe kell venni az állatok és az állattartók érdekein túl a fogyasztói,

társadalmi, valamint (esetenként) a vallási és filozófiai nézeteket, illetve előírásokat is.

2. táblázat

A juhok szállításának férőhely szükségletei

Kategória(1)	Testtömeg (kg)(2)	Egy állatra jutó alapterület (m ² /állat)(3)
Vasúti szállítás(4)		
Nyírott juh és bárány 26 kg felett(5)	<55	0,20 – 0,30
	>55	>0,30
Nyíratlan juh(6)	<55	0,30 – 0,40
	>55	>0,40
Magas vemhes juh(7)	<55	0,40 – 0,50
	>55	>0,50
Közúti szállítás(8)		
Nyírott juh és bárány 26 kg felett(5)	<55	0,20 – 0,30
	>55	>0,30
Nyíratlan juh(6)	<55	0,30 – 0,40
	>55	>0,40
Magas vemhes juh(7)	<55	0,40 – 0,50
	>55	>0,50

Légi szállítás(9)	
Átlagos testtömeg (kg)(2)	Egy juhra eső alapterület (m ² /állat)(3)
25	0,20
50	0,30
75	0,40
Tengeri szállítás(10)	
Testtömeg, kg(2)	m ² /állat(3)
20/30	0,24/0,265
30/40	0,265/0,290
40/50	0,290/0,315
50/60	0,315/0,34
60/70	0,346/0,39

Table 2: Space requirements in transporting sheep

animal categories(1), liveweight, kg(2), space square meter per animal(3), railway transport(4), sheep after shearing and lamb above 26 kg(5), sheep before shearing(6), ewe close to lambing(7), road transport(8), air transport(9), ship transport(10)

Surlókór (scrapie)

A juhok surlókórja Nyugat-Európában már több száz éve ismert, és szórványosan jelenleg is előfordul.

Hazánkban csak egyszer, a '60-as években állapították meg a klinikai tünetek, az idegrendszer szövettani vizsgálata és a kísérleti fertőzés alapján.

A betegség a központi idegrendszer lassan kialakuló, progrediáló, gyulladós jelenségek nélküli degeneráció, amelyek során az agy- és a gerincvelő idegsejtjeiben vacuolomok jelennek meg, az idegsejtek állománya szivacszerűvé válik. A sejtek egy része elhal, miközben a tönkrement idegsejtek funkciójának megfelelő tünetek alakulnak ki, melyek hosszabb-rövidebb idő alatt az állatok elhullásához vezetnek.

A juhok, a nyércek, a szarvasok és antilopok, a szarvasmarhák (BSE) azonos tünetű megbetegedése közös eredetű.

Az ember hasonló betegségei közül ide tartozik a Creutzfeldt-Jakob szindróma, a Gerstmann-Straussler-Scheinker szindróma és a kuru (Varga és mtsai, 1999). A betegség kóroktanában a prionok (fertőző, nukleinsav-mentes, alacsony molekula tömegű fehérjék) játszanak szerepet. A prionok igen nagy ellenálló képességgel rendelkeznek, fertőtlenítő szerekkel nem inaktiválhatók, biztos megsemmisítésükhöz 133 °C-on legalább 20 perces behatási idő szükséges. A betegség juhokra, kecskékre és más állatfajokra is átoltható. A prionokkal való fertőződés természetes viszonyok között szájon át következik be. A lappangási idő hosszú, állatfajonként változik (természetes esetekben a lappangási idő hosszabb lehet, mint az adott egyedek átlagos élettartama).

A betegség szörványos előfordulásában jellemző a mindvégig láztalan állapot. A fokozatosan súlyosbodó idegrendszeri tünetek többnyire hetekre, hónapokra elhúzódó lefolyása a betegség gyanújának a megállapítását teszi lehetővé. A betegség többnyire a 2 évesnél idősebb állatokban fordul elő. A fertőzés a juhokban horizontálisan és vertikálisan is terjed.

A legelő nyájtól lemaradó betegeken először nyugtalanság tapasztalható. A nyugtalan állatok idegesen felkaják a fejüket, nekiiramodnak, majd megállva ijedt tekintettel a fogukat csikorgatják, füliüket hegyezik, reszketnek, rendellenes fej- és nyakmozgásokat végeznek. E közben jelentkezik a bőr viszketegsége: az állatok lapocka-tájéukukat, hátukat, oldalukat tárgyához dörzsölik (surlókór), vagy kutya módra ülve hátulsó lábukkal vakaródnak. Ezután megjelennek a mozgászavarok, ami a hátulsó végtagok gyengeségében, a mozgás rendezetlenségében nyilvánul meg. Előfordulhat az elülső végtagoknak az ügető ló mozgására emlékeztető túlhangsúlyozott mozgása is. Végül az állatok képtelenné válnak a felállásra. A betegek étvágya és tudata mindvégig zavartalan, az állóképesség fennállásáig még legelnek is. A végső szakaszban a garatbénult és megvakult állatok kivétel nélkül elhullanak.

Az elhullott állatokban szabad szemmel látható kórbonctani elváltozások nincsenek, csak szövettani vizsgálattal tapasztalható az agyvelő állományában az idegsejtek jellegzetes elváltozása. A betegség megelőzése érdekében a kérődzőkkel emlősöktől származó bármínemű fehérje-kiegészítőt (húslisztet, csontlisztet, hasonló termékeket – kivéve a tejport és a tejet –, emlősöktől származó anyagokat is tartalmazó moslékot, stb.) etetni nem szabad. Az állati eredetű fehérje feldolgozását végző üzemekben a nyersanyagot 133 °C-on 20 percig hőkezeltetni kell.

A betegség időben történő felismerése érdekében az idegrendszeri tünetekben elhullott állatok agyvelőjéből rendszeres szövettani vizsgálatokat kell végezni.

A 103/2009/EK Bizottság (2009. február 3.) rendelete (a 999/2001/EK rendelet módosítása) alapján:

„Ha a megerősített TSE klasszikus surlókór, akkor azok a megsemmisítendő állatoktól származó tej és tejtermékek, amelyeket a klasszikus surlókór megerősítésének időpontja és az állatok teljes megsemmisítésének időpontja között a gazdaságban tartottak, kizárólag az adott gazdaságban nevelt kérődzők takarmányozására használhatók fel. Ezen termékek nem kérődzőknek szánt takarmányként történő forgalomba hozatala az érintett tagállam területére korlátozódik. Az ilyen termékekből álló szállítmányokat kísérő kereskedelmi okmányon és az ilyen szállítmányokat tartalmazó bármínemű csomagoláson egyértelműen az alábbi szavaknak kell szerepelniük: „kérődzők takarmányozására nem használható”. Tilos ilyen terméket tartalmazó takarmány felhasználása és tárolása olyan gazdaságokban, ahol kérődzőket tartanak. Az ilyen terméket tartalmazó ömlesztett takarmány szállítását olyan járművel kell végezni, amely egyidejűleg nem szállít kérődzőknek szánt takarmányt. Ha egy ilyen járművet ezt követően kérődzőknek szánt takarmány szállítására használnak, akkor azt a keresztszennyeződés elkerülése végett alaposan ki kell tisztítani az illetékes hatóság által jóváhagyott eljárásnak megfelelően.”

Kéknyelv betegség (bluetongue)

Főként a juhok szúnyogok által terjesztett betegsége. A betegség során az erek fala sérül, következményeként ödémák, vérzések jönnek létre, a nyálkahártyák kifelélyesednek, a vemhes állatokban pedig a magzatok torzfejlődése alakul ki. A betegség Afrikában őshonos, de előfordul Közel-Keleten, Indiában, Dél-kelet Ázsia meleg éghajlatú országaiban, Ausztráliában, az USA-ban, Közép- és Dél-Amerikában, valamint Nyugat-Európában.

A kéknyelv betegséget az orbi vírus okozza, amelynek 24 szerotípusa ismert. A vírus célállata főként a juh, de megbetegedhet a szarvasmarha, a kecske, a bivaly is, és megtelepszik a vadon élő kérődzőkben, amelyek vírusrezervoárként szolgálnak. A betegség emberre veszélytelen, a fertőzött állat teje és húsa nem okoz tüneteket.

A vírus terjesztője a szúnyog, melyben kb. 4 hétig marad fenn. A betegség érintkezéssel nem terjed, jelentkezése a szúnyogok fejlődési ciklusának megfelelően szezonális. A mérsékelt égövi országokban a nyár végén és ősszel a leggyakoribb a kéknyelv betegség megjelenése. A meleg, esős időjárás kedvez a betegség terjedésének. A széllel sodródó szúnyograjokkal a fertőzés akár 300-400 km-re lévő, addig tünetmentes területre is elhurcolható (Varga és mtsai, 1999).

A juhok általában 2 hónapig vírushordozók, és amennyiben a vírus a magzatba is eljut, a fertőzési lánc nem szakad meg. A szarvasmarha klinikai tünetekben rendszerint nem betegszik meg, de a vírus benne évekig megmaradhat, így a fertőzött állattól származó sperma az egyik fő forrásnak tekintendő. Tünetmentes átvészelés a juhoknál is előfordulhat.

A vírus a nyirokszövetekben szaporodik el, majd 5-10 nappal később megjelenik a vérben, ahol az erek

endothel sejtjeit károsítja. Ennek következtében jönnek létre az ödémák és a nyálkahártya elváltozások, de károsodik a lábvégek bőre és az izomzat is. A vemhes állatokban a vírus átjut a magzat(ok)ba is, aminek vetélés, illetve fejlődési rendellenesség (vízfejűség, a kisagy, az állkapocs és a végtagok fejlődési rendellenességei) lehet a következménye. A betegség lappangási ideje általában 3-7 nap, de elhúzódhat tovább is.

A beteg állatokon észlelhető tünetek igen változatosak. A betegség lázas levertséggel, aluszékonysággal kezdődik. A száj és az orr nyálkahártyája bővérvé válik, az orrából savó-nyálkás váladék szivárog, amely rászárad az orrnyílásokra és akadályozza a légzést. Gyakran kialakul a kötőhártya gyulladás is. A szemhéjak vizenyősen beduzzadnak, az állatok könnyeznek. A fejen, a fülek tövén, az áll alatt és a nyakon ugyancsak vizenyős duzzanat keletkezik. A beteg juhok nyáznak, öltögetik a nyelvüket, amely fokozatosan beduzzad. A kékes színűvé vált nyelv kilóg az állat szájából, melytől kapta a betegség a nevét. Később a nyelv és a száj nyálkahártyája szabálytalan területeken elhal, ezért nyállal kevert bűzös szövettörmelék ürül. Hasonló elváltozások alakulhatnak ki a pártaszélen és a csülkök közötti hasadéokban is, ami miatt leválhat a szarutok. Fialat állatokon hasmenés is jelentkezhet, melynek véres jellege igen kedvezőtlen tünet. A felsorolt tünetek mellett előfordul a gypajú kisebb-nagyobb területen való leválása is. A vemhes juhok elvetélhetnek, vagy torz magzatot ellenek. A heveny lefolyású megbetegedés során a juhok többsége egy héten belül elhullik. Enyhébb lefolyású megbetegedés esetén az állatok nagyobb részt meggyógyulnak. Az elhullott állatok felső légútjaiban, emésztőrendszerében a nyálkahártyán vérzések és fekélyek találhatók. A vérzések megtalálhatóak még a szív külső- és belső hártáján, az izmokban is, ahol a kötőszövet ödémásan beduzzad. A betegséget a szarvasmarhák sokkal enyhébb tünetekkel, a kecskék tünetmentesen vészelik át.

A betegség elleni védekezésben a behurcolás megakadályozása a legfontosabb. Ezért a fertőzött területekről nem szabad importálni fogékony házi- és vadkerti állatokat, ezektől származó spermát, embriót. A behozatali engedélyezés során igazolni kell a körzet, illetve az állomány fertőzöttségtől való mentességét. A behozott állatok szerológiai mentességéről a karanténzás során meg kell győződni. Az endémiás területeken az állományok fertőződésének mértéke a szúnyogok irtásával, az éjszakai időszakban szúnyogháló alkalmazásával csökkenthető. Megelőzésre egyes országokban (területeken) vakcinázást alkalmaznak.

Magyarországon 2008. szeptember 10-éig nem fordult elő a betegség. A nevezett napon BAZ megyében 4 import állaton megállapították, s ezt követően a gócot elfojtották. Mindezek ellenére szigorú állategészségügyi előírások léptek életbe.

A jogszabályi háttérrel a 2000/75/EK tanácsi irányelv, a 1266/2007/E bizottsági rendelet és a 35/2002. (IV.27.) FVM rendelet biztosítja. A rendeletek alapján helyi zárlatot kell kialakítani az érintett telep körüli 20 km-en belüli területen, védő körzetet kell kijelölni legalább 100 km-es körzetre, és megfigyelési körzet alakul a védőkörzet határától számított 50 km-es távolságban.

A betegség telephelyén, attól számított 20 km-es körzetben folyamatos szúnyog- és lárvairtást szükséges végezni, amely a nemzeti parkokban csak biológiai módszerrel folytatható. E területen folyamatos az élőállat- és szúnyogmonitorozás.

A 100 km-es védőkörzetben élőállat szállítás állategészségügyi igazolással, a 100-150 km-es zónában a nemzetközi kereskedelem szabályai szerint lehetséges, ha igazolt a 28 napos szúnyogmentes tartás, és ezt követő negatív egyedi szerológiai vizsgálat, illetve 14 napos szúnyogmentes tartás, valamint negatív egyedi virológiai vizsgálat.

Magyarországon jelenleg a betegség ellen vakcinázási eljárást folytatni nem lehet. A vakcinázás engedélyezéséről szakértői csoport dönthet a 20 km-en belüli szúnyog- és élőállat monitoring eredményétől függően.

IRODALOM

- Hanzséros F. (2005): Az állatjólét és az állatvédelem hatása az Állattenyésztésben. AWETH Vol 1., SZIE, Gödöllő, 19-28.
- Varga J.-Tuboly S.-Mészáros J. (1999): A háziállatok fertőző betegségei. Állatorvosi Járványtan II. Mezőgazda Kiadó, Budapest. 392-394, 510-513.
- Vidács L. (2005): Állatvédelmi alapismeretek. SZTE MgK, Hódmezővásárhely. 2-13.
- AVOP-NVT (2006): A mezőgazdasági beruházások környezetvédelmi, állatjóléti és higiéniai alapkövetelményei MVH 15/2009 (II.02.) sz. közlemény az EU környezetvédelmi, állatjóléti és -higiéniai előírásainak való megfeleléshez nyújtott támogatás keretében vállalt beruházások befejezésére rendelkezésre álló határidő megállapításáról, a kifizetési kérelem határidőn túl történő benyújtásához kapcsolódó szankciókról, valamint a 2008. évre jóváhagyott beruházások átütettségének lehetőségéről
- 32/1999 (III.31.) FVM rendelet a mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól
- 35/2002 (IV.27.) FVM rendelet a kényelv betegség elleni védekezés szabályairól
- 52/2003 (VIII. 15.) GKM-FVM együttes rendelet az állatszállítás állatvédelmi szabályairól
- 78/923/EEC a tenyésztés céljából tartott állatok védelméről szóló európai egyezmény megkötéséről
- 103/2009/EK (2009.02.03) bizottsági rendelet az egyes fertőző szívacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról szóló 999/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. és IX. mellékletének módosításáról
- 110/2002. (XII.12.) OGY határozat az Országos Hulladékgazdálkodási Tervről

999/2001/EK rendelet (2001. május 22.) egyes fertőző szivacsos agyvelőbántalmak megelőzésére, az ellenük való védekezésre és a felszámolásukra vonatkozó szabályok megállapításáról

1266/2007/EK bizottsági rendelet (2007. október 26.) a kéknyelv-betegsége fogékony fajokhoz tartozó egyes állatok szállításának ellenőrzése, megfigyelése, felügyelete és

korlátozása tekintetében a 2000/75/EK tanácsi irányelv végrehajtási szabályairól

1995. évi XCI. törvény az állategészségügyről

1998. évi XXVIII. törvény az állatok védelméről és kíméletéről

2000/75/EK tanácsi irányelv (2000. november 20.) a kéknyelv-betegség elleni védekezésre és felszámolására vonatkozó külön rendelkezések megállapításáról